

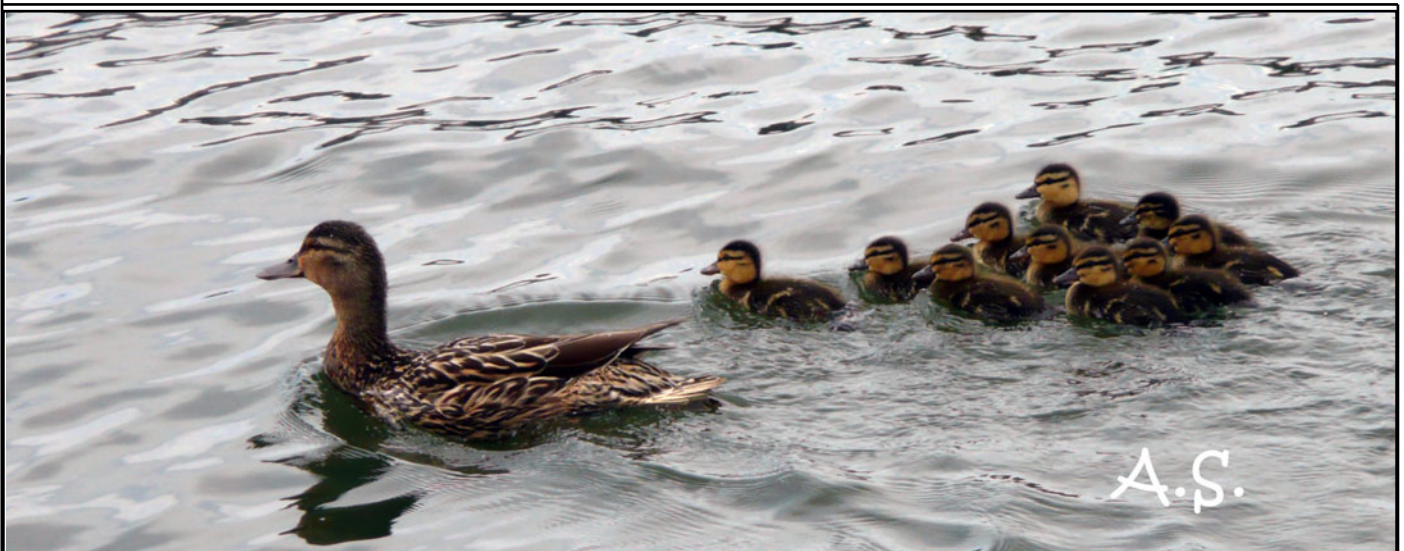
P 5 0 9 2 4 1

België - Belgique
PB
3500 Hasselt 1
12/3487

Afgiftekantoor
3500 Hasselt
Mailcenter

Natuur. Paalsteen

www.natuurpunthasseltzonhoven.be

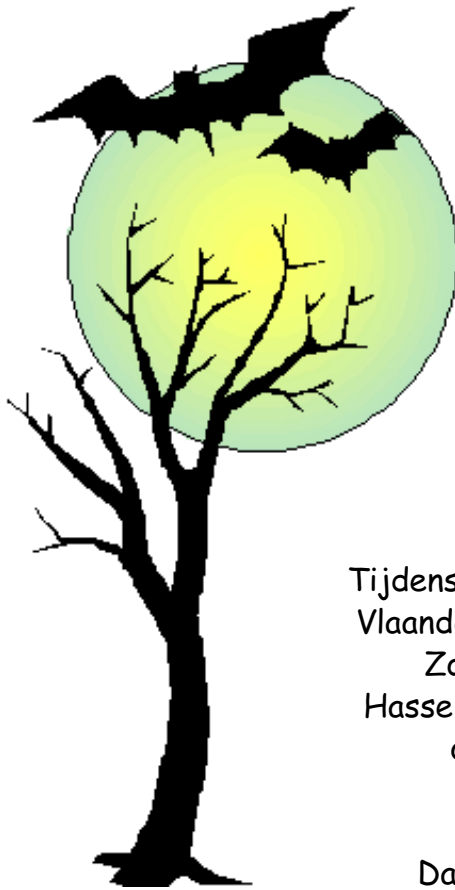
natuurpunt
Hasselt-Zonhoven

Zomerregen

Regen, regen, o kleine regen,
Daarstraks, van even terzijde, schuin
Door de uchtendstilte neergezegen
Op klim en struikroos van de tuin.

En nu, de vochtige naglans tegen
Uit mij, dit donker perk, gebeurd,
Regen, regen, gij kleine regen,
Eén witte bloem, die trilt en geurt.

P. N. Van Eyck

vleermuizenwandeling

Zaterdag 28 augustus 2010 van 20.30 tot 22.30

Tijdens het laatste weekend van augustus wordt in heel Vlaanderen de 'nacht van de vleermuis' georganiseerd.

Zoals vorig jaar bundelen Natuurpuntafdeling Hasselt-Zonhoven en het Domein Kiewit hun krachten om samen deel te nemen aan dit initiatief.

Eerst een diaserie over de vleermuizen.
Daarna gaan we gewapend met bat-detectoren op zoek naar de vleermuizen.

Verzamelen dus om 20.30 u. op de binnenkoer van het Domein Kiewit, achterkant van het herenhuis, Putvennestraat te Hasselt.

Begeleiding: mensen van Natuurpunt en Vleermuizenwerkgroep.

Voraf inschrijven verplicht op Domein Kiewit zelf of ☎ 011 21 08 49
De deelnameprijs is 1 EURO per persoon, vooraf te storten op rekening
Natuurpunt Hasselt-Zonhoven, Spoorwegstraat 159, 3500 Hasselt :
001-5071333-55, met de vermelding "Nacht van de vleermuis".

📍 Jos Coteur 011/27 02 49 - domein Kiewit 011/21 08 49

Biodiversiteit in Madagascar

Iedereen met een hart voor mens en natuur
is van harte welkom op de lezing van An Bollen
op zaterdag 17 juli om 14u
in de bovenzaal van Natuurpunt Limburg,
Putvennestraat
3500 Hasselt-Kiewit
Nadien wordt u een gratis receptie aangeboden

WAT IS EEN MILIEUVRIENDELIJK VOERTUIG ?

Katja Roggen

Meer dan de helft van de Vlamingen verplaatst zich dagelijks met de auto. Voor korte of voor lange afstanden, het maakt niet uit, de meeste westerlingen gebruiken hun vierwieler van het ogenblik dat ze de deur uitgaan. Het hoeft niet gezegd te worden dat dit gedrag een enorme belasting betekent voor ons leefmilieu. Door verbranding van onze teergeliefde benzine en diesel stoten we massaal veel stikstofoxiden, fijn stof en koolstofdioxide uit.

Ingenieurs zijn daarom ook al tientallen jaren bezig met het zoeken naar alternatieve oplossingen om ons te verplaatsen. Alternatieve brandstoffen, zoals plantaardige olie, biodiesel, bioethanol e.a. maken hun opgang.

Op 30 mei laatstleden was ik te gast op de WATT-roadshow in Hasselt. Daar heb ik heel wat bijgeleerd over alternatieve voertuigen.

WATT staat voor Wagens, Alternatieve transportmiddelen en Technologie. Het is een initiatief van de Bond Beter Leefmilieu in samenwerking met ASBE (Belgische afdeling van de Europese vereniging voor elektrische voertuigen) met de steun van de Vlaamse Overheid.

De meest gekende alternatieve technologie is de hybride wagen, waarvan een aantal grote automerken er al een op de markt hebben. Er zijn echter ook al elektrische wagens, waterstofvoertuigen en aardgasauto's in omloop.

Op 30 mei heb ik er daar enkele van uitgetest, en hebben wij eveneens een ritje mogen maken met de zonnetram (rijdt op elektrische energie, vooral afkomstig van zonnepanelen). De voertuigen die ik heb uitgetest reden allemaal super goed, heel stil en waren allemaal automatisch geschakeld.

Hoe milieuvriendelijk zijn deze voertuigen nu eigenlijk?

Om alle bestaande technologieën met elkaar te vergelijken hebben de Vrije Universiteit Brussel (Prof. J. Van Mierlo) en VITO een zogenaamde ecoscore op punt gesteld. Bij de berekening van de ecoscore wordt rekening gehouden met de invloed op het broeikaseffect, de luchtkwaliteit en geluidshinder. In deze invloed zit niet enkel de directe uitstoot verrekend, maar ook de uitstoot bij productie en distributie van de brandstof, een zogeheten 'well to wheel' benadering.

Het beste plaatje krijgen de elektrische voertuigen! Ze worden gevolgd door de hybride- en aardgasauto's.

Het prijskaartje van een elektrisch voertuig blijft wel hoog (tussen de € 20.000 en € 30.000). Het moet wel worden gezegd dat je geen dure benzine of diesel meer hoeft te kopen en geen onderhoud nodig hebt (buiten het vervangen van de batterij). Bij aankoop van zo'n wagen zijn er een aantal tegemoetkomingen van de Belgische federale overheid.

Ik was onder de indruk van deze voorstelling, maar zoals Prof. Van Mierlo het ook al zei: een milieuvriendelijke transportwijze kan niet enkel berusten op deze nieuwe technologieën. Deze voertuigen en brandstoffen moeten ook geproduceerd worden en ze zullen dus altijd vervuiling tot stand brengen.

Heel ons mobiliteitsgedrag moet herzien worden. Woon-werkverkeer verminderen door wonen in de nabijheid van het werk, een efficiëntere ruimtelijke ordening, het openbaar vervoer optimaliseren zijn taken voor onze overheden.

Maar ook wijzelf kunnen veel doen: wandelen, fietsen komen niet alleen het milieu ten goede maar ook de gezondheid. En zeg nu zelf, benzine, hybride of elektrisch, heb je een auto nodig om naar de bakker op de hoek te gaan?

Mytische zonnewagen

Bronnen : www.wattopweg.be,
www.ecoscore.be, www.mobimix.be
 EcoDrive Magazine

Wandelen...

Als je wandelt in de natuur, in de prille lente, is er altijd wel iets te zien of te beleven: enkele eekhoortjes die achter elkaar dartelen in de bomen, vogels die met twiggjes en mosjes in hun bekjes heen en weer vliegen om hun nest te bouwen, de eerste vlinders, hier en daar al een libel... Een enkele keer heb je geluk en beleef je een klein avontuur, soms met een fijne afloop, soms ook niet...

Op een prille lentedag, de zon scheen aan een staalblauwe hemel, togen Norbert en ik naar Kiewit voor een fikse wandeling. Eerst stapten we het winkeltje van Natuurpunt binnen voor wat vogelvoer. Vlugs terug naar de auto om het in de koffer te bergen. Dan op pad. Op de binnenkoer van de kinderboerderij stootte een zwermpje kwetterende mussen voorbij... en opnieuw ... en eentje, een vrouwtje, aan het stoeien met twee mannetjes... schoot rakelings voorbij en kwam, je gelooft het of niet, recht onder Norbert zijn voet terecht! O ramp! Hij voelde het kleine lijfje kraken en ja, de oogjes braken, het musje was dood. Dat dit nu juist Norbert moest overkomen! De grootste vogelliefhebber die ik ken. We waren er niet goed van!

Vandaag hopelijk meer geluk! Onze wandeling startte aan de Kerk van St.-Jansheide, Kuringen. We kozen voor de rode wandeling. We slenterden tussen de Platwijers, omringd door het gekwaak van kikkers. Reigers vlogen over, aalscholvers waren talrijk aanwezig. We hoorden ook de eerste koekoek van dit seizoen. Met veel gespetter namen drie ganzen de vlucht over het water... spectaculair!

En daar, opeens, onder een boom een uil! Een bosuil! Hij zat daar wat dwaas te kijken. Vreemd, overdag een uil onder een boom! We gingen stilletjes dichterbij. Het diertje bleef rustig zitten. Een vlieg zoemde rond zijn kopje. Toen we heel dicht naderden, hopte het uiltje een stukje verderop, maar dat kostte hem zichtbaar moeite. Norbert ging nog dichterbij en kon de vliegen weggagen zonder dat de vogel wegstootte. Intussen was ik met ons fototoestel in de weer. De bosuil was duidelijk verzwakt. Hij staarde Norbert als het ware smekend aan. Wat nu gedaan? Was het een jong dier, dat zo dadelijk gevoederd zou worden? Neen, toch niet, hij had volwassen veren, zijn ogen waren niet helder... dit dier was duidelijk niet in orde en zeker en vast een 'vogel voor de kat' of voor de vos als we hem zouden achter laten. Dus, mee naar huis met dit knaapje, maar hoe?

Natuurlijk waren we hier niet op voorzien. Ja, dan maar gewoon mee in de hand. Gelukkig hebben we in onze vrijwilligerstijd in het Natuurhulpcentrum geleerd hoe je veilig roofvogels kunt vastpakken zonder gekrabbd te worden. Want het zijn vooral de klauwen die gevaarlijk zijn. Maar dit diertje had andere zorgen. Drinken bijvoorbeeld... en ja, een paar slokjes uit ons flesje water deden hem deugd! Hij knapte zienderogen op. Even getwijfeld: toch maar loslaten? maar neen, geen goed idee. Dus mee op weg naar de auto.

Spijtig genoeg zaten we ergens midden in onze wandeling en hadden we nog een heel eind voor de boeg. De zon scheen, het was warm, niet bepaald een pretje voor een nachtvogel! En dat gezwamp in Norberts hand leek hem ook niet echt te bekomen. Maar bedekt onder een T-shirt en met geregeld een slokje water ging het toch wel. Eindelijk aan de auto aangekomen, was onze uil toch al heel sterk verzwakt, hij bewoog nauwelijks. Gelukkig zijn we niet zo'n heel ordelijke mensen en lag er nog een oud laken in de koffer rond te reizen. Norbert drapeerde dat op zijn schoot en kon zo de uil ook wat beschutten voor de zon. Nu op weg naar het Natuurhulpcentrum. Natuurlijk stonden we voor elk rood licht! Konden we maar een zwaailicht op ons dak zetten!!

In Opglabbeek aangekomen, was ons uiltje enorm verzwakt, maar toch nog in leven. Benjamin en Dries begroetten ons als oude vrienden, het was een warm weerzien. Benjamin hoefde maar één blik op onze patiënt te werpen en hij zag al wat er aan de hand was: '*trichomoniasis*'. Dat is een infectie die ook nogal eens bij duiven voorkomt. '*Het geel*' wordt deze aandoening in de volksmond ook wel genoemd. Vogels geven de besmetting door via de bek, jonge dieren worden besmet door het voederen uit de krop. Roofvogels en uilen kunnen de bacterie opdoen door het eten van besmette prooien.

'Onze' uil werd gewogen en véél te licht bevonden: nauwelijks 300 g. terwijl een volwassen bosuil makkelijk 500 g. weegt. Hij zal medicatie toegediend krijgen en dwangvoeding om weer op krachten te komen. '*Dwangvoeding*' wil zeggen dat de uil zal moeten eten, zin of geen zin. Desnoods worden kleine stukjes eten in zijn keel geduwd. Hij is immers te zwak om zelf te kunnen eten, daarom wordt hij een handje geholpen.

De mensen van het Natuurhulpcentrum zijn heel handig in die dingen. Zij hebben al voor hetere vuren gestaan. We konden onze uil dus met een gerust hart aan hun goede zorgen toevertrouwen. Binnen enkele dagen mogen we een mailtje sturen om te horen hoe het is afgelopen: heeft hij het gehaald of niet?? We wachten gespannen af!

Maar hoe dan ook, we hopen dat we er goed aan gedaan hebben de uil mee te nemen. In het beste geval wordt hij weer beter en kan hij weer vrij gelaten worden bij de Platwijers. In het andere geval hebben we een ziek vogeltje meegenomen en voorkomen dat hij andere dieren besmet.

Eind goed al goed! Duim maar mee dat onze uil het haalt! Breng misschien eens een bezoekje aan het Natuurhulpcentrum, of nog beter, word lid en steun op die manier heel veel dieren in nood!

Nog veel wandelplezier!!

Huberte Maenen

4^e jaars Van de Kameleon

"Je ziet het niet aan hun gezichtjes maar 't was die 4de mei koud en winderig toen de leerlingen van het 4de jaar van de Kameleon zich warm liepen door het resthout van gekapte canadapopulieren op elkaar te stapelen.

Leuker was de activiteit die volgde op de picknick. Met z'n allen hebben de jongens en de meisjes ruim een uurlang waterdiertjes gedetermineerd.

En dat lukte wonderwel!

Het was een schitterend schouwspel: 32 enthousiaste kinderen in oranje vestjes contrasterend met het grijze wateroppervlak van de educatieve poel, nog maar pas door lentegroen omkranst."

Alida vanholst

Er samen op uit

Het is stilaan een goede gewoonte geworden om er met de lange weekends van Hemelvaart en Pinksteren samen op uit te trekken. En aangezien je goede gewoontes nu eenmaal niet stop zet hebben we dat ook dit jaar niet gedaan. Vandaar dat we er weer samen op uit trokken. Eerst richting Viroin, in de zuidelijke Ardennen, dan richting Eifel, meer bepaald de zuidelijke Südeifel. Al is het maar omdat we in juli naar de noordelijke Südeifel uitzwermen. Zwerm je mee?

De Viroin is een questa-landschap. Een wat? Wel, een questa is een geologische rug die uitsteekt in het landschap en waar de naast-gelegen gronden ingezakt zijn (zeg maar: uitgespoeld). In dit geval bestaat de rug uit kalksteen en dat betekent een grote rijkdom aan planten en dieren. De voorbije tien jaar zijn nogal wat gebieden, die verstruikt of verbost waren, opnieuw hersteld naar grasland, en het resultaat van die beheerswerken wilden we graag even gaan bekijken.

Opvallend is het dat de algemene 'teneur' van het hele gebeuren niet zonder meer als positief te bestempelen valt. Er zijn gebieden die fors vooruit zijn gegaan, er zijn er andere die fors achteruit geboerd lijken te hebben. Waar dat mee te maken heeft lijkt zelfs voor specialisten goeddeels een raadsel, want ondanks de intensieve zorgen van een hele reeks ecologen lijkt het vinden van een optimaal beheer in deze kwetsbare gebieden toch niet steeds een evidentie.

Zilvervlek

Zo is Mwème à Vaucelles een voorbeeld van hoe het duidelijk wel goed kan. Vijf jaar geleden, bij ons laatste bezoek, lag dit nog vol takken en strooisel van het pas gekapte gemengd bos. Nu staan er tientallen mannetjesorchissen, nacht-orchissen en vliegenorchissen. Zit er kalkgrasland-dikkopje, sleutelbloemvlinder en zilvervlek. Maar het kan ook anders. Les Rivelottes stond tot voor een paar jaar vol met orchissen, nu vonden we er nog slechts een paar. Er was wel de prachtige koningspage, maar die doet het met de opwarming van het klimaat in de hele regio wel best goed. Vergelijkbaar verhaal aan de Fondry des Chiens. Het meest bekende stukje Viroin, met de diepe en indrukwekkende oplos-singskloven, waar nu 'motards' eens zonder hun tweewielig getuig proberen indruk te maken door de diepte in te duiken en met veel lawaai terug naar boven te klauteren. Met platgetreden muggenorchissen en omgelopen nachtorchissen. Met smal vlas dat je met veel moeite nog terug vindt. En met vlinders, ja, maar zonder de 'grandeur' van weleer. Teveel toerisme? We hebben in de Eifel rare ogen getrokken toen we van de plaatselijke wandelaars onder onze voeten kregen omdat we een stap van de paden durfden af te wijken, maar misschien zouden paden hier wel niet misstaan? Wel te verstaan dat de rest van het gebied dan niet-bewandelbaar is of zou moeten zijn.

Sleutelbloemvlinder

Ook het ruige, stenen kruis aan de puntige Roche à Lomme was er nog. De bloed- en de glanzende ooievaarsbek ook, wat blauwe sla en wilgalant. En later op het jaar zal de al even zeldzame kalkaster er ook nog wel geel bloeien. En toch... toch was de aanblik minder overweldigend. De Tienne de Paucquis, er net naast, normaal het summum voor vlinders, leverde amper iets vliegend op. Nu, het was te koud, en dat is een aanvaardbaar alibi. Maar toch: zelfs de beste gebieden krijgen het alsmäär moeilijker, ondanks 'goed' beheer, ondanks veel onderzoek, ondanks veel belangstelling. Maar het neemt niet weg dat de hele regio een overweldigende indruk blijft nalaten, al is het maar in vergelijking met de schrale armoede van ons nochtans nog rijke Limburg. Wat moeten de arme West-Vlamingen gelukkig zijn die hier naar natuur komen kijken...

We hadden het al over de Eifel. En we zijn er al een heel aantal keren geweest. We zullen er ongetwijfeld nog een aantal keer gaan. Maar de zuidelijke Eifel hadden we nog niet verkend. Daarom dit jaar twee reisjes naar die regio. Met Pinksteren het zuidelijk deel van de Südeifel. De grens met het Groot-Hertogdom-Luxemburg, de omgeving van bekende plekken als Echternach en Vianden. Ook schraalgraslanden, maar dan op zure grond. Er is in die hele regio lange tijd weinig actief natuurbeheer geweest. Dat zie je aan de graslanden die vaak vergrast tot zelfs grotendeels verstruikt zijn. Maar gelukkig waait er een gunstige wind en dat maakt dat er her en der wel aardig wat te bekennen valt.

Frans vlas

Mannetjesorchis

Misschien het meest tot de verbeelding sprekend was een piepklein, stenig helling-graslandje in Dockendorf. Veel mannetjes-, nacht-, vliegen-, grote kever- en bruinrode wespenorchis maar ook soldaatje. Veel fel blauw gekleurd Frans vlas of het frêle mini bleek schildzaad, een absolute zeldzaamheid. Veel vlinders ook, met groentje, kalkgrasland-dikkopje, klaverblauwtje of voorjaarserebia. Maar een helling twee kilometer verder had nog enkele jaren beheer nodig om tot dezelfde status te kunnen uitgroeien. En op een andere had men net nu schapen gezet, zodat daar ook niets te bespeuren viel. Nu ja, die beestjes moeten ook eten en leven, maar misschien zijn er toch wel andere gebieden die zich beter lenen als voedsel-plaats in de zomer dan deze schraalgraslanden?

Maar voorts is die Südeifel een zalige wandelregio. Je slingert je er tussen de imposante rotsformaties, met nauwe spleten waar je je amper tussen kan wringen, met loodrechte muren van zandsteen, met veel tondelzwammen, met zwarte spechten en de nodige rode wouwen. De kronkelige paadjes vormen een steeds weer ander landschap, met trapjes her en der, onverwachte hoekjes, watervallen waar de rotsblokken de Prüm zijn ingetuimeld of rustige dorpjes waar de tijd toch wel wat lijkt stil gestaan te hebben. Gelukkig misschien.

Johan Royeaerd
SAP-Clubje

Activiteiten

juli tot begin oktober 2010

Woensdag 7 juli : Plantenexcursie van het SAP-Clubje

We trekken het noordelijk deel van het domein Kiewit in. Plaats van afspraak: parking Putvennestraat, Domein Kiewit te Hasselt. Van 18.30 u. tot het donker is.

① Jan Weyers, & Bart Wursten,
ndundu@zol.co.zw.

10 en 11 juli : Vlinder & libellentweedaagse

We exploreren het noordelijk deel van de Südeifel. We gaan hier op zoek naar vlinders en libellen op schrale, zure graslanden, in halfopen bossen en in riviervalleien. Tussendoor vergeten we natuurlijk de vele leuke planten niet. Vooraf inschrijven is vereist: dit kan bij Johan. Je inschrijving is pas definitief na betaling van het inschrijvingsbedrag van € 65.

① verder in deze Paalsteen.

Zondag 11 juli : Gezinswandeling in het natuureservaat Gerhagen

We wandelen door dit stiltegebied, langs de Pinnekenswijer, onder prachtig gemengd bos en door het heidegebied van de Houterenberg. Verzamelen op de carpool te Lummen om 13.30 u. Samen rijden we dan naar het Bosmuseum te Gerhagen.

De wandeling start daar om 14 u. Einde omstreeks 17 u. Begeleiding: Marc Meert,
meert-gyBELS@telenet.be.

① Frans Voets [011 21 23 81](tel:011212381),
voets.smeets@telenet.be.

Woensdag 14 juli : Plantenexcursie van het SAP-Clubje

De Groene Delle te Stokrooie. We verkennen nieuw terrein, bedreigd door de aanleg van nieuwe industriezones. We verzamelen aan de kerk van Stokrooie en rijden vandaar naar het gebied. Aanvang 18.30 u.

Zaterdag 17 juli : Vlinder- & libellenwandeling van het SAP-Clubje

Verzamelen op de parking aan de elektriciteitscabine op het kruispunt Sasput-Muntelbeekstraat te Sint-Lambrechts-Herk om 13 u. Einde om 17 u.

Contactpersoon en ① Jean-Marie Verniers,
[012 23 50 12](tel:012235012),
j-m.verniers@skynet.be.

Woensdag 21 juli : Plantenexcursie van het SAP-Clubje

Het westelijk deel van de vallei van de Mombeek. Verzamelen op de parking aan de elektriciteitscabine op het kruispunt Sasput-Muntelbeekstraat te Sint-Lambrechts-Herk om 18.30 u.

Vrijdag 23 juli : Nachtvlinderexcursie van ons SAP-Clubje

Tommelen. In het gezelschap van onze nieuwe afdelingsmascotte Istra, vangen we motten in de tuin van Jos. We starten vanaf 21.30 u. We gaan door tot... de drank op is, of beter: tot ten laatste 1 u. Breng een stoeltje mee, een lamp, nachtvlindergids en loop.

① Bart Wursten, ndundu@zol.co.zw
en Carlo Vanderydt,
carlo.vanderydt@pandora.be.

Zaterdag 24 juli : Natuurbeheerwerkdag op Wijvenheide

We kappen een perceel op het einde van de Vrunstraat verder open en maaien het gebied dat vorig jaar reeds onder handen werd genomen. Afspraakplaats: kerk Bolderberg om 9 u. (of 13 u.). Einde om 16 u. Je kan ook voor een deel van de dag komen: geef dan een seintje aan Jos of om juist te weten waar de werken plaats vinden (gsm).

Inhoudelijke coördinatie: Jos Coteur.
Technische coördinatie: Gilbert Hermans,
& Ivo Vanvoorden.

Woensdag 28 juli : Plantenexcursie van het SAP-Clubje

In de omgeving van de Zusterkloosterbossen te Kermt-Stevoort. Plaats van afspraak: kerk Kermt, om 18.30 u.

Langpootmug

HOE TE CONTACTEREN:

Jos Coteur [0497 04 86 79](tel:0497048679),
jos.coteur@telenet.be;

Johan Royeaerd [0486 03 11 31](tel:0486031131),
johan.royeaerd@fulladsl.be.

Jan Wyers [0475 31 37 09](tel:0475313709),
jan.wyers@skynet.be.

Alida Vanholst [011 31 24 21](tel:011312421),
alida.vanholst@skynet.be

Natalie Henseler [0478 71 31 67](tel:0478713167),
n_henseler@hotmail.com

Gilbert Hermans [0479 81 77 20](tel:0479817720)
gilbert.hermans@telenet.be

Ivo Vanvoorden [011 21 02 94](tel:011210294)
ivo.vanvoorden@telenet.be

31 juli t.e.m. 3 augustus : Zomerreisje

Het is alweer enkele jaren geleden dat we de buurt van Saint-Mihiel in de Franse Lorraine nog eens aandeden. En dus trekken we nu in hoogzomer naar de schitterende kalk-graslanden, bossen en beekvalleien in de zuidelijke Maasvallei onder Verdun, op zoek naar zomervlinders, zomerse planten, een lekker glas, een goed 'patéke' en de nodige cultuur met de vele wonden die de eerste wereldoorlog in dit landschap heeft achtergelaten. Vooraf inschrijven bij Johan Royeaerd is vereist. Je inschrijving is pas definitief na betaling van het inschrijvingsbedrag van € 195.

① elders in deze Paalsteen
of op onze website.

Woensdag 4 augustus : Plantenexcursie van het SAP-Clubje

We trekken naar de Laambroeken. Afspraak op de grens van Zolder en Zonhoven, onder de brug waar de E314 over de Kriekelstraat gaat, zoals steeds om 18.30 u.

Zaterdag 7 augustus :**Kijken naar de resultaten van onze beheerswerken**

Voor de tweede maal dit jaar gaan we samen kijken naar de vele resultaten van onze beheerswerken. Heel wat handen hebben de natuur een handje geholpen en dat was geen maat voor niets! We rijden van het ene gebiedje naar het andere en stranden uiteindelijk op de zolder van ons natuur.huis voor een receptie. Vertrek op de parking van het Domein Kiewit om 13 u. Daar terug om 18 u. voor de receptie. Contactpersoon: Luc Vanoppen ☎ 011 53 87 61; luclissettevanoppen@telenet.be.

Woensdag 11 augustus :**Plantenexcursie van het SAP-Clubje**

Het zuidelijk deel van het Domein Kiewit. Plaats van afspraak: parking Putvennestraat, Domein Kiewit te Hasselt, om 18.30 u. Einde als de nacht valt.

Zaterdag 14 augustus :**Natuurbeheerwerkdag op Tommelen**

We maaien de oevers van verschillende poelen. Verzamelen bij Jos thuis, Spoorwegstraat 159 te Hasselt. Dat om 9 u. of om 13 u. Einde om 16 u. Je kan ook voor een deel van de dag komen: geef dan een seintje aan Jos of om juist te weten waar de werken plaats vinden (gsm). Inhoudelijke coördinatie: Jos Coteur. Technische coördinatie: Gilbert Hermans, & Ivo Vanvoorden.

Woensdag 18 augustus :**Plantenexcursie van het SAP-Clubje**

De omgeving van de St.-Jansvijvers te Zonhoven. We verkennen dit deel van het vijvergebied 'De Wijvers' gelegen achter de camping Heidestrand. We treffen elkaar aan het infobord op het einde van de Nachtegalenstraat te Zonhoven om 18.30 u.

Zaterdag 21 augustus :**Vlinder- & libellenwandeling van het SAP-Clubje**

Zuidelijk deel van het Domein Kiewit. Plaats van afspraak: parking Domein Kiewit, Putvennestraat, Hasselt om 13 u. Contactpersoon en ☎ Jean-Marie Verniers, ☎ 012 23 50 12, j-m.verniers@skynet.be.

Zondag 22 augustus :**Jaarlijkse "Open Tuin"-dag**

De biotuin blijft ook in de hoogzomer meer dan een bezoekje waard. Dat kan van 10 u. tot 18 u. En ook dan kan je proeven . . . Contactpersonen: René Neutelaers, Steenberg 58, 3500 Sint-Lambrechts-Herk, ☎ 011 31 52 58.

Woensdag 25 augustus :**Plantenexcursie van het SAP-Clubje**

De omgeving van de Rode Vijvers in Hasselt, tussen plassen en heide. Verzamelen aan de Kapel van O.L.V. van Altijddurende Bijstand.

Donderdag 26 augustus :**Bestuursvergadering**

Plaats: zolder Natuur.huis op het Domein Kiewit om 20 u. Einde om 22.30 u.

Vrijdag 27 augustus :**Nachtvlinderexcursie van ons SAP-Clubje**

Het zuidelijk deel van het Domein Kiewit. Afspraak parking Putvennestraat, Domein Kiewit, Hasselt om 21 u. Einde ten laatste om 1 u. Breng een stoeltje mee, een lamp, nachtvlinderuids en loep. Coördinatie en ☎ Bart Wursten, ndundu@zol.co.zw. & Carlo Vanderydt, carlo.vanderydt@pandora.be.

Zaterdag 28 augustus :**Nacht van de vleermuis**

Tijdens de Nacht van de Vleermuis kan je in heel Vlaanderen deelnemen aan allerlei activiteiten rond vleermuizen. Bij ons gaan we op Domein Kiewit vanaf 20.30 u. kijken en luisteren naar het vliegend gefladder. Einde om 23 u. Inschrijven is wel verplicht: dat kan via Domein Kiewit op ☎ 011 21 08 49.

De inschrijvingsprijs bedraagt slechts € 1 en wordt ter plaatse betaald.

☎ op www.natuurpunt.be/ **nachtvandevleermuis.**

Zondag 29 augustus :**★Cursus Paddenstoelen★**

Eerste en enige theorieles van de cursus 'Paddenstoelen voor beginners', in samenwerking met Mycolim, C-V-N, Limburgse Natuur Gidsen en LIKONA. De theorieles wordt gevolgd door vier praktijkexcursies, op vier opeenvolgende zondagvoormiddagen in september. De theorieles glijpt plaats in het Groene Huis te Bokrijk, van 9 tot 12 u. Kostprijs € 10 voor de vijf activiteiten, syllabus inbegrepen. Vooraf betalen op 235-0010248-75. ☎ en inschrijvingen: CVN -Limburg, petra.haesen@c-v-n.be, ☎ 011 26 54 82. Voorkennis is niet nodig.

Woensdag 1 september :**Plantenexcursie van het SAP-Clubje**

De laatste plantenexcursie van ons SAP-Clubje voor deze zomer. We eindigen in schoonheid op Tommelen. Verzamelen langs de Spoorwegstraat, onder de brug van de grote ring, waar die de spoorweg over gaat. Zoals steeds om 18.30 u. Einde ook zoals steeds wanneer het donker wordt of als de drank op is...

Zondag 5 september :**★Eerste excursie van de paddenstoelencursus★**

Van 9 u. tot 12 u. De plaats wordt doorgegeven op de theorieles.

☎ CVN -Limburg, petra.haesen@c-v-n.be, ☎ 011 26 54 82.

Zaterdag 11 september :**Vlinder- & libellenwandeling van het SAP-Clubje**

Vijfde en meteen weer laatste vlinder-, sprinkhanen- & libellenwandeling voor deze zomer. We slaan onze netten uit op Tommelen. Verzamelen langs de Spoorwegstraat, onder de brug van de grote ring, waar die de spoorweg over gaat. Aanvang 13 u. Einde om 17 u. met een welverdiend drankje. ☎ Jean-Marie Verniers, ☎ 012 23 50 12, j-m.verniers@skynet.be.

Zondag 12 september :**★2^e excursie van de paddenstoelencursus★**

Van 9 u. tot 12 u. De plaats wordt doorgegeven op de theorieles.

☎ CVN -Limburg, petra.haesen@c-v-n.be, ☎ 011 26 54 82.

Vrijdag 17 september :**Nachtvlinderexcursie van ons SAP-Clubje**

We trekken naar de Rode Vijvers om ons nachtelijk gebeuren met vroomheid af te ronden. We verzamelen om 22.30 u. aan de kapel van O.L.V. van Altijddurende Bijstand (Bolderdag, Hasselt). Einde omstreeks middernacht. Breng een stoeltje, een lamp, nachtvlinderuids en loep mee. Coördinatie en ☎ Bart Wursten, ndundu@zol.co.zw & Carlo Vanderydt, carlo.vanderydt@pandora.be.

Zaterdag 18 september :**Natuurbeheerwerkdag op de Rode Vijvers**

We maaien oevers en paden. Verzamelen op de picknickplaats langs Bolderdal, Hasselt, zoals steeds om 9 u. of om 13 u. Einde om 16 u. Je kan ook voor een deel van de dag komen: geef dan een seintje aan Jos of om juist te weten waar de werken plaats vinden (gsm). Inhoudelijke coördinatie: Jos Coteur. Technische coördinatie: Gilbert Hermans, & Ivo Vanvoorden.

Wilke bertram

Zondag 19 september :
★3^e excursie van de
paddenstoelencursus★

Van 9 u. tot 12 u. De plaats wordt doorgegeven op de theorieles.

① CVN -Limburg,

petra.haesen@c-v-n.be, ☎ 011 26 54 82.

Zondag 19 september :
Gezinswandeling
in de Mombeekvallei

Nazomer in de Mombeek, tussen vergelende bladeren en spinnenwebben. Verzamelen op de parking aan de elektriciteitscabine kruispunt Sasput-Muntelbeekstraat te St.-Lambrechts-Herk om 14 u.

① René Neutelaers ☎ 011 31 52 58 of
 Alida Vanholst ☎ 011 21 23 81.

Dinsdag 21 september :
Afsluitende bijeenkomst
van de SAP-werking

We bekijken samen hoe het deze zomer gelopen heeft en we blikken vooruit naar weer een nieuw werkjaar. Start om 20 u. Einde om 22.30 u. De bijeenkomst grijpt plaats op de zolder van het natuur.huis op het Domein Kiewit te Hasselt en - zoals het past bij het SAP-Clubje - is er voor iedereen een lekker iets om te snoepen en te proeven.

Donderdag 23 september :
Werkgroep Natuurbeheer

We kijken waar we staan met de beheerswerken in onze natuurgebieden, met erkenningdossiers, met de planning en invulling van de werkdagen voor volgend jaar, met ons beheerteam, met werkmateriaal e.d.

Plaats: zolder van het natuur.huis op het Domein Kiewit te Hasselt, 20 u. tot 22.30 u. ① Jos Coteur.

Zondag 26 september :
★4^e excursie van de
paddenstoelencursus★

Van 9 u. tot 12 u. De plaats wordt doorgegeven op de theorieles.

① CVN -Limburg,

petra.haesen@c-v-n.be, ☎ 011 26 54 82.

Zondag 26 september :
Gezinswandeling in
het Hageven-Plateaux

We gaan onder begeleiding van een plaatselijke gids op wandel in het natuurgebied Hageven-Plateaux (ruim 550 ha.), op de grens met Nederland. In dit aantrekkelijk wandelgebied met bossen, vijvers, vennen, heide en landbouwgronden kijken we uit naar nazomerplanten, -vlinders en -libellen. Verzamelen op de parking van het bezoekerscentrum De Wulp in Neerpelt om 14 u. Einde omstreeks 17 u.

Na de wandeling kunnen we iets drinken of snoepen (o.a. taarten) in het cafetaria.

① Katrien Knaepen

☎ 011 80 26 77 of 0473 80 18 30,
bc.hageven@natuurpunt.be.

Donderdag 30 september
Hoe de website
"www.waarnemingen.be"
te gebruiken

Info-avond omtrent de werkwijze en het gebruik van deze website.

Plaats: Zolder van het Natuur.huis in het domein Kiewit, Putvennestraat te Hasselt.

Begeleiding: Wouter Vanreusel van Natuurpunt.Studie.

wouter.vanreusel@natuurpunt.be

☎ 015-29 72 13 gsm: 0476-60 92 42)

Vooraf inschrijven bij Natalie Henseler.

1 tot 3 oktober :
Driedaags themaweekend

Het 'burrelen' van de edelherten in de omgeving van de Hoge Venen. Vooraf inschrijven bij Johan Royeaerd is vereist. Je inschrijving is pas definitief na betaling van het inschrijvingsbedrag van € 145.

① elders in deze Paalsteen
 of op onze website.

4 tot 10 oktober :
Week van het bos

Via een divers aanbod van bosactiviteiten informeert de Week-van-het-Bos-campagne op een speelse manier over de rol van bossen in onze maatschappij en de impact van bossen op ons leefmilieu. Bosliefhebbers doen hun best om het bos voor iedereen aantrekkelijk te maken. Meer weten:

www.weekvanhetbos.be

Donderdag 7 oktober :
Bestuursvergadering

Plaats: zolder Natuur.huis op het Domein Kiewit om 20 u. Einde om 22.30 u.

① Natalie Henseler.

Vormingplus Limburg

Natuurpunt Hasselt-Zonhoven werkt permanent samen met:

- **De Toeristische Dienst Zonhoven:** Guido Pirotte, Bezoekerscentrum Oud Gemeentehuis, Heuvenstraat 4,
 ☎ 011 60 26 19, toerisme@zonhoven.be, www.zonhoven.be/toerisme.
 ① over wandelingen: zie website.
- **Vormingplus Limburg:** Mario Knippenberg, Celrebroedersstraat 13-15, Hasselt, ☎ 011 56 01 00,
 ① info@vormingpluslimburg.be, www.vormingpluslimburg.be."

Oxfam
Wereldwinkels

Pasar
 vleugels voor je vrije tijd

Jungleverhalen uit Peru

Het was donker. Overal rond ons klonk een oorverdovend gekwaak, gekriep en getjilp. In een gewoon bos zou het nu muisstil zijn, maar dit was geen gewoon woud...

Plots stopte de gids en scheen zijn zaklamp naar de grond. Voor ons verscheen in het heldere licht van de lamp een prachtexemplaar: een kikker, zo groot als een konijn, met weelderige zwarte strepen over zijn lichaam. Zijn grote, bruine ogen keken ons verbaasd aan. Hup, de gids had de kikker al via een razendsnelle handgreep in zijn hand. Zo uitgestrekt leek het beest nog enormer. Met verwondering keek ik naar dit prachtige schepsel van het amazonewoud. Zijn poten waren meterslang!

Ik stelde me voor hoe deze megakikker zou springen van lelieblad tot lelieblad. Met die poten kon hij vast de hele jungle doorkruisen in 1 dag! Hij was bruin en oranje getint met mooie zwarte dwarsstrepen en vlekken over zijn rug en zijn gezicht.

Hij hield zich roerloos, bang om opgegeten te worden door de toeristen. Die angst was terecht. De gids gaf aan dat hij ooit nog zo'n kikker had gevangen en die als avondmaal had bereid op vraag van de toeristen! Gelukkig waren wij geen doorsnee-toeristen en spoorden we de gids aan om de kikker vrij te laten. Hij volgde onze instructies op en liet hem los in het woud. Daar sprong de kikker de donkere nacht in, vol met duizenden andere kikkers, padden, vogels, insecten, slangen, enz...Voor ons een vreemde wereld, voor hem zijn natuurlijke habitat.

Ik weet het wel zeker, zo'n exemplaar zie je maar 1 keer in je leven! En wat ik me later in mijn junglebedje afvroeg: zou een megakikker dan ook veranderen in een megaprinz als je hem kuste?

Iris Tilkin
(reis Peru april 2010)

Tommelendag

Tijdens het afgelopen Tommelenweekend keken twee ooggetuigen hardop. Een hoogmis, zo had Natuurpunt dit jaarlijks feest in haar promotie omschreven, met als slogan 'gewriemel zonder piemel'.

Niet bepaald een gelukkige woordkeuze bleek achteraf.

De opkomst was in verhouding.

Zaterdag 24.4 op stap met de werkers van het eerste uur.

Op zaterdag 24 april waren enkele moedigen onder ons, meer bepaald Rik, Lambert, Ivo, Jos en ondergetekende (Tony) afgezakt naar 'Salamander-city', hun drukbewoonde grootstad, beter bekend onder de officiële benaming: Tommelen. Huidige geschatte populatie kamsalamanders, met strikt individuele buikregistratiestempel: duizendtweehonderd.

Nu ja, afgezakt is veel gezegd, Jos stak gewoon de straat over, uiteraard geflankeerd door 'Istra' die duidelijk veel zin in had om de poten even te strekken op zijn privé-hondenweide, en om enkele baantjes te trekken in één van zijn honderdentien zwembaden. Duidelijk een 'Sheikh' onder de honden!

Ruim één uur later dan het afgesproken ochtendlijke uur, wegens een electriciteitspanne thuis in het holst van de nacht, waarvan ik even moest bekomen, achtte ik me voldoende fit om ook mijn steentje bij te dragen.

Vuurtorensgewijs bespeurde ik aan de horizon op die driehonderd zestig graden wel zes bouwkransen op weekendrust. Met de klassering in 2006 was het inderdaad vijf voor twaalf, om in cirkelterminologie te blijven.

Van Rik vernam ik dat de weide geklepeld zou worden begin mei door een hiervoor aangetrokken boer. Wat dit inhoudt, moest hij toch even verduidelijken, want op landbouwvlak weet ik de klok niet hangen en de klepel zeker niet. Mijn schrijfgenoot, hierover ondervraagd, gaf mij de volgende uitleg: buitenmaatse groene nagelknipper, gemonteerd op een speciale tractor; geregeld in de weer langs autowegen om het verlepte groen bij te snoeien, zodat de duizenden lichtmasten opnieuw markant aanwezig zijn in het betonnen landschap.

Auditief is dit gebied tevens een feest voor de oren, hoewel sommige geluiden in de achtergrond natuurlijk niet uit te sluiten zijn. Zoals de wel vijftig gelede stalen transportworm die zich traag en kriepend op gang trok, om uitiem, denderend weg te deemsteren richting Diest. Toch lag deze nabije menselijke activiteit aan de basis van de ontstaansoorzaak van deze poelen.

Rik en Ivo hadden de bosmaaiers omgeriend en schoonden de oevers van de poelen waar nodig. Zeker de zuidkant niet vergetend om een glooiende toegang mogelijk te maken voor alle springers en kruipers. Spork krijgt een kans en blijft staan omwille van zijn hoge honingwaarde en tal van vogels zullen zich tegoed doen aan de voor ons, rode tot blauwzwarte, glanzende, giftige besjes. Een wilg, die niet meer schieten wilde, werd vakkundig onder handen genomen door Lambert, nadat een eerst onwillige kettingzaag met vereende krachten wel aan de praat moest. Zelfs bij het zagen van niet zo dikke takken is het toch uitkijken hoe men het hout aanvalt: plooit de tak dicht, dan wil de zaag alsnog plots zwijgen.

Wie in de toekomst ook zijn steentje wil bijdragen is hier altijd meer dan welkom.

In een bijna verzengende hitte vertrok ik rond het middaguur met wat borden en wat goede moed om de bewegwijzering naar de 'boemmekoëter' op niveau te brengen. Met een, gelukkig in de wagen vergeten waskoord, was de klus snel geklaard. Nu maar hopen dat Jan Publiek en talrijke verwanten, morgen al vroeg, de weg naar de salamanders vinden.

Ja, het beheer van zo een groot gebied maakt je nederig voor de groeikracht van de natuur. Na een hele dag uitsloverij zou een leek niet zien dat hier toch enkele mensen naarstig aan het werk geweest zijn.

Alpenwatersalamander

Zondag, 25.04 : wandelingen naar believen

1. De wandeling voor Jan en alleman

Ook deze uitgave van de 'Tommelen-classic' voor kruip- en kwaakdieren opent met de zon. Achter de treurwilg rolt het kleinste natuureservaatje van Hasselt zijn groene loper uit. Fluitekruid roept de wandelaars naar binnen. Het geraas van de E313 verstomt. Een zweefvlieg gebruikt look-zonder-look als lanceerplatform en schiet Baron van Münchhausen achterna. De hondsdrif schettert uit tientallen paarse trompetjes. Gifgoene rupsjes spartelen aan ragfije draadjes. Een winterkoninkje laat zijn wekkertje aflopen.

"Dat het hier in de Tweede Wereldoorlog
behoorlijk knalde? Kom nou!"

Ze stappen langs een poel die geen bomtrechter is, maar wel het relict van een papieren gevecht met een locale ondernemer. Aan de zijingang roept Luc de Tweede Wereldoorlog op. In 1944 zwoeren de geallieerden bij 'rücksichtlose tapijt-bombardementen', die voor immens menselijk leed zorgden. Zesenzestig jaar en zeventien dagen later zorgen 'bermspringtuigen' in Afghanistan en Irak ervoor dat onschuldigen gevangen zitten in een web van angst.

"En dan te beseffen dat hier onder iedere graszode een niet ontploft oorlogstuig kan liggen,"
fluistert Rik. "Wablieft?"

Een mannetjesmerel holt over het bospad, stopt bruusk en rent opnieuw voorwaarts. De aanwezigen sluipen hem omzichtig achterna. Het struweel slokt hen op. Gonzende stilte. Poelkikkers bestaan hoofdzakelijk uit springveren. Of, uit brutale ogen, drijvend in het sop.

"Wie zijn hier eigenlijk de toeschouwers?"

Schaatsenrijders steltlopen over het wateroppervlak. De poel waar de laatste tegendraadse Galloway-os roemloos de pijp uitging, is toegedekt met een groezelige film van stuifmeel. Een koppel eksters vliegt ratelend op. De schaduwen uit. Een fazant schraapt zijn keel. Een blauwe reiger wiekt weg naar de uiterwaarden van het reservaat.

"Hoedt u, amfibieën!"

De lepelvormige blaadjes van het fonteinkruid plakken op het wateroppervlak. Een pinksterbloem baadt pootje. Kikkervisjes dollen in het rond. De knotwilg heerst over de vlakte, hij houdt het licht gevangen in zijn kruin. Mini-draakjes watertrappen in drie aquariums en in zestig deciliter water. De mannetjes schitteren in orangerode en paarsblauwe bruidskleren en pronken met hun helm-boswuiwende kam. De vrouwtjes kronkelen behaagziek en klauwen bezwerend.

"Geslachtsdimorfisme," denkt Luc en hij vergeet het luidop te zeggen, gebiologeerd als hij is door de wapperende gladjanussen. Behoedzame vingers aaien de glibberige kopjes en het strakke, gelooide vel van de alpenwater-, de kleine water- en de kamsalamander. Als blijkt dat hij er niet in slaagt om één van de andere watergebruikers te enteren, wil een geelgerande watertor zich door de plastieken wand van het aquarium boren. De 'whereabouts' van de salamander zijn simpel: eens haar eitjes afgelegd zijn in het water, zoekt zij haar heil in het nabije struikgewas. Een 'plaatstrouw' die Natuurpunt niet cadeau krijgt. Daarvoor moeten kanonnen omgesmeed worden tot bosmaaibak.

2. De wandeling voor de natuurminnaars in de ban

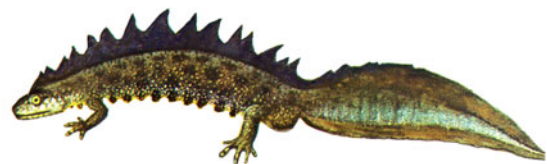
Op zondag 25 april waren de amfibieëncursisten weer allen op post op het verzamelpunt onder de spoorwegbrug voor het luik salamanders.

Met Rik en Jos trokken we spoor-slags naar de poelen, waar een aantal soorten, waarschijnlijk in stress, onze komst afwachten. Al bij al bleek het nogal mee te vallen. Enkele exemplaren moesten het ontgelden, werden bij de staart genomen, op de rug gedraaid, bewonderd en van hand tot hand doorgegeven. Natte pootjes kriebelden koesterende handen, foto's werden genomen en vorsende ogen tuurden tussen de duimen door. De drie hier voorkomende soorten hadden de door Rik geplaatste fuiken gevonden, zodat geen enkele soort onderbelicht bleef. Omdat ik evenwel een aanhanger ben van het 'nu'-moment, van mij geen fotobijdrage.

Het kleurrijke beeld van de tere salamander-vingertjes met afwisselend zwart-en-oranje kootjes zal echter niet snel verbleken in mijn grijze hersenpan.

Een uitgelaten, haast kinderlijke sfeer bij het zien van zoveel moois, zindert ongetwijfeld bij de aanwezigen nog steeds na.

Tot zover, op Erfgoeddag nog wel, een snuif 'couleur locale'. Alles behalve 'fake', volgens de aanwezigen. Integendeel, de biodiversiteit is hier voorlopig gevrijwaard!

Kamsalamander

Luc Vandenbosch en Tony Froyen

Reisjes

* DE NOORDELIJKE SUDEIFEL

10 en 11 juli

Voor de tweede maal dit jaar naar de Südeifel? Ja, en toch naar een heel ander deel van die streek. Gelegen tegen de oostgrens van het Groothertogdom Luxemburg, net voorbij het kasteel van Vianden, bestrijkt dit natuurpark de riviervallei en de bossen van de Our. Maar ook enkele zeer opmerkelijke zure schraalgraslanden, die vooral voor vlinders zeer bekend zijn. Ook de Ourvallei zelf en de open bossen hoeven echter niet onder te doen met bv. kleine tanglibel of grote weerschijnvlinder. Of met knappe vergezichten, ruïnes, het oude stadje Neuerburg (al laat de naam iets anders vermoeden) en nog veel meer. We trekken hiernaartoe op 10 en 11 juli, traditiegetrouw het tweede weekend van juli. We verblijven in een omgebouwde watermolen, midden in de uitgestrekte bossen en een plek met lekker eten. De prijs bedraagt € 65 (half pension).

Vooraf inschrijven is noodzakelijk en dat kan via mail aan Johan op johan.royeaerd@fulladsl.be.

❶ op de website. Deelnemers krijgen nog een infopakket toegestuurd.

* LORRAINE: de vallei van de Maas

31 juli tot 3 augustus

De schitterende kalkhellingen en bossen rondom St.-Mihiel, langs de Maas in Frankrijk ten zuiden van Verdun, kennen we van onze voorjaarsreisjes. Namen als Pagny-la-blanche-Côte, Brantivaux, la Champagne (niet de drank...), Lérrouville... zullen bij sommigen nog wel wat 'ohw'! oproepen. En toch is het alweer een paar jaar geleden dat we daar nog rondhingen. Dus dit jaar eens naar die contreien, nu in hoogzomer. En dus ook andere beestjes en plantjes dan in het voorjaar, maar net daardoor heel erg boeiend. We bouwen van zaterdag 31 juli t.e.m. dinsdag 3 augustus een reisje vol afwisseling. Droge kalkhellingen vol zomervlinders en met een ongekende plantenrijkdom, oude kalksteengroeven (w.o. eentje waar we fossielen gaan rapen, want zoeken hoeft je er niet te doen...), het kalkmoeras van Pagny-s-Meuse en natuurlijk ook met de nodige wijndegustaties inbegrepen. Inschrijven ook hier via het bekende kanaal: mailtje naar Johan op

johan.royeaerd@fulladsl.be.

De prijs voor deze vierdaagse in halfpension bedraagt € 215. Ook hierover ❶ via de website en de deelnemers krijgen nog een extra infopakket.

* HET BURRELEN VAN DE EDELHERTEN

1 tot 3 oktober

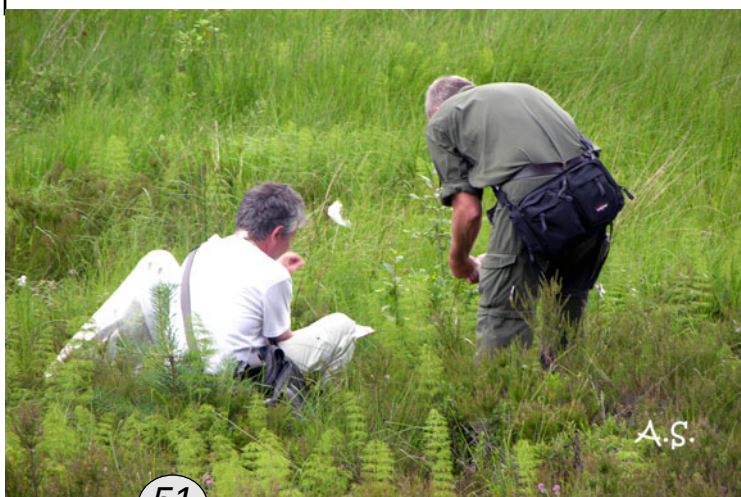
Eind september, begin oktober is het moment dat de edelherten via hun indrukwekkend geburrel laten weten dat ze naarstig op zoek zijn naar een partner, en waar uitgemaakt wordt welke mannetjes het in de roedel voor het zeggen hebben. Het burrelen van de edelherten is niet alleen een adembenemende gebeurtenis om te aanhoren, als je het nog kan zien gebeuren ook is dat nog imposanter. Wie het filmpje heeft gezien dat Alex vorig jaar daar kon opnemen weet wat voor zalig schouwspel hem of haar te verwachten staat!

Tijdens onze driedaagse op 1-3 oktober trekken we naar diezelfde plek in de buurt van Stoumont in de Ardennen. We luisteren en kijken er in de late namiddag en avond naar de herten en wandelen overdag in de bossen en open gebieden in de omgeving.

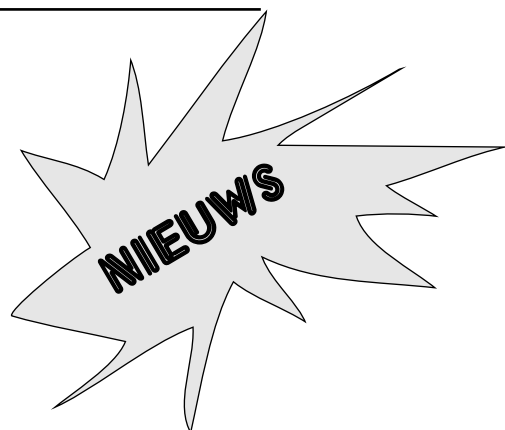
Het weekend start op vrijdag maar aansluiten op zaterdag kan. Indien er meer mensen later zouden aansluiten zullen we met het hotel proberen een regeling daarvoor af te spreken.

❶ vinden jullie binnenkort op de afdelingswebsite en de deelnemers krijgen - zoals steeds - nog een specifiek infopakketje.

Inschrijven graag zo snel mogelijk (i.f.v. hotel-afspraken) door een mailtje te sturen naar Johan via johan.royeaerd@fulladsl.be. De prijs voor deze driedaagse in halfpension bedraagt € 145.

Cursus Paddenstoelen voor beginners

*Vele mensen zijn geboeid door paddenstoelen
en willen er graag meer van weten.
Deze initiatie geeft hun daartoe de gelegenheid.
Deze kennismaking begint werkelijk vanaf
de eenvoudigste kenmerken van de paddenstoelen.
Een aanrader voor de bewuste natuurliefhebber.*

Zondag 29 augustus.

Eerste en enige theorieles van de cursus Paddenstoelen voor beginners.
De theorieles wordt gevolgd door vier praktijkexcursies, op vier opeenvolgende
zondagvoormiddagen in september. De theorieles vindt plaats in het Groene Huis
te Bokrijk, op zondagvoormiddag van 9 tot 12 u. Docent: Jean Vangrinsven

Zondag 5 september.

Eerste excursie te Lozerheide, Kaulille. Gids: Jean Vangrinsven.
Afspraakplaats: Kerk van Kaulille van 9 u. tot 12 u.

Zondag 12 september.

Tweede excursie in het Domein Nieuwenhoven, St.-Truiden. Gids: Gut Tilkin.
Afspraakplaats: Parking Domein Nieuwenhoven om 9 u.

Zondag 19 september.

Derde excursie in het Domein Hengelhof, Houthalen. Gids: Jan Cornelis
Afspraakplaats: Parking Engelhof (Hengelhof) tgo. Congresgebouw om 9 u.

Zondag 26 september.

Vierde en laatste excursie in de Vijverstraat, Zolder. Gids: Richard Pawlowski.
Afspraakplaats: Kerk van Bolderberg om 9 u.

Kostprijs € 10 voor de vijf activiteiten, syllabus inbegrepen.
Vooraf betalen op 235-0010248-75. en inschrijvingen: CVN -Limburg,
petra.haesen@c-v-n.be, 011 26 54 82.

Georganiseerd door Mycolim, C-V-N, Limburgse Natuur Gidsen,

Lichtenknecker Optics NV

*Specialist in natuurkijkers, verrekijkers, telescopen, microscopen.
Kuringersteenweg 44, 3500 Hasselt
Tel.: 011/253052 Fax: 011/250090
Openingsuren: ma-vr. 12-15u; 1e en 3e za vd maand 10-12 u*

Natuurgebieden

Een gift storten voor aankoop en uitbreiding van onze natuurgebieden ?
Het kan, door te storten op rekening
293-0212075-88
van Natuurpunt Nationaal.
Vermeld bij jullie storting het projectnummer:
hierdoor komen de gelden ook direct toe aan het betrokken natuurgebied.
Vanaf de som van € 30 wordt u hiervoor een fiscaal attest bezorgd.

Colofon

Natuur.**Paalsteen** is het driemaandelijkse contactblad van afdeling Hasselt - Zonhoven van Natuurpunt vzw. Alle leden van de afdeling krijgen het blad gratis.

Redacteur	Albert Steensels
Redactieraad	Albert Steensels Ghislain Duchateau Jos Coteur Johan Royeaerd Luc Vandenbosch
Realisatie	Digi-King Baan op Diepenbeek 2-4 B-3500 Hasselt
Oplage	930 ex.

Lid worden van Natuurpunt Hasselt-Zonhoven kan door storting van € 24 op rekening 001-5071333-55 van NP Hasselt-Zonhoven met vermelding van je naam en adres.

Bestuur

Dagelijks bestuur

JOS COTEUR (Voorzitter + Werkgroep Natuurbeheer)
Spoorwegstraat 159, 3500 HASSELT
☎ 011 27 02 49 en 0497 04 86 79 - jos.coteur@telenet.be
JOHAN ROYEAEERD (Ondervoorzitter + Interne Werking)
Koningsbergweg 89, 3520 ZONHOVEN
☎ 011 80 35 25 en 0486 03 11 31 - johan.royeaerd@fulladsl.be
LUC VANDENBOSCH (Penningmeester)
Vrijwilligersplein 4, 3500 HASSELT
☎ 011 72 66 36 - luc.vandenbosch@partenamut.be
NATALIE HENSELER (Secretariaat)
Nikolaas Theelenstraat 37 bus 1, 3500 HASSELT
☎ 0478 71 31 67 - n_henseler@hotmail.com
ALBERT STEENSELS (Ledenadministratie + Redactie)
Muggenstraat 50 bus 7, 3500 HASSELT
☎ 011 22 90 02 - steensels.albert@mobistar.be

MIEKE PHILIPS (Werkgroep Communicatie)
Paters Adonsstraat 8, 3500 HASSELT
☎ 011 27 10 80 en 0497 50 73 47 - mieke.philips@telenet.be
GHISLAIN DUCHATEAU (Webmaster + Redactie)
Eendrachtlaan 3, 3500 HASSELT
☎ 011 22 86 25 - ghislain.duchateau@telenet.be
RAF NULENS (ICT + Werkgroep Natuurbeheer)
Dilikensweier 14, 3900 GENK
☎ 089 34 00 87 - raf.nulens@gmail.com
KRIS GABRIËLS (ICT)
Dilikensweier 14, 3900 GENK
☎ 089 34 00 87 - krisgabriels@gmail.com
FRANS VOETS (Werkgroep Activiteiten)
Kempenhof 22, 3500 HASSELT
☎ 011 21 23 81 en 0495 17 22 23 - voets.smeets@telenet.be
KRIS VANGRIEKEN (Werkgroep Natuurbeheer)
Holrackerstraat 134 3510 KERMT
☎ 011 87 28 33 en 0494 84 56 41 - kris.vangrieken@telenet.be
JAN WYERS (SAP-clubje: Natuurstudiewerkgroep)
Viartenstraat 19, 3520 ZONHOVEN
☎ 011 81 55 33 en 0475 31 37 09 - jan.wyers@skynet.be
BART WURSTEN (SAP-clubje: Natuurstudiewerkgroep)
Peter Benoîtstraat 22 bus 4, 3500 HASSELT
☎ 011 22 58 71 en 0471 73 71 08 - ndundu@zol.co.zw
LUC SWENNEN (SAP-clubje: Natuurstudiewerkgroep)
Vredestraat 41, 3500 HASSELT
☎ 011 28 17 43 en 0473 20 42 21 - luc.swennen@simac.be
KATJA ROGGEN (Werkgroep Beleid)
Oudstrijderslaan 14, 3500 HASSELT
☎ 011 24 20 83 - katja.roggen@skynet.be
IRIS TILKIN (Werkgroep Communicatie)
Berenbroekstraat 48, 3600 GENK
☎ 011 21 45 53 en 0479 22 02 36 - iristilkin@hotmail.com
TONY FROYEN (Werkgroep Communicatie en Sponsoring)
Roermondlaan 18, 3500 HASSELT
☎ 011 72 02 07 en 0475 35 83 26 - tony.froyen@telenet.be
INGE VANDEBEEK (Werkgroep Communicatie)
Donkeindeweg 134, 3520 ZONHOVEN
☎ 0473 74 03 50 - muze@live.be
SONJA DE LANGE (Werkgroep Communicatie)
Vredestraat 41, 3500 HASSELT
☎ 011 28 17 43 en 0473 20 42 21
ALIDA VANHOLST (Voorzitter Kern Herk-en-Mombeek)
Jukstraat 27, 3500 Sint-Lambrechts-Herk
☎ 011 31 24 21 - alida.vanholst@skynet.be

Kern Herk-en-Mombeek

ALIDA VANHOLST (Voorzitter) zie hoger
☎ 011 31 24 21 - alida.vanholst@skynet.be
JOS PUTZEYS (Secretaris + Penningmeester)
☎ 011 31 62 97 - josee.wolfs@yucum.be
RENÉ NEUTELAERS (Conservator Herk & Mombeek)
☎ 011 31 52 58
GEORGES MEWIS (Co-conservator Herk & Mombeek)
☎ 011 31 24 21 - georges.mewis@skynet.be

Natuurgebieden

- Rode Vijvers (projectnr. 8824):	CHRIS ONKELINX
- Wijvenheide (projectnr. 8064):	CHRIS ONKELINX
- Domein Kiewit (projectnr. 8855):	JOS COTEUR
- Tommelen (projectnr. 8144):	RIK JACOBS
- Mombeekvallei (projectnr. 8815):	RENÉ NEUTELAERS